

Neuvotteleva virkamies
Lotta Mattsson

Eduskunta
Ympäristövaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI JÄTELAIN MUUTTAMISESTA (HE 103/2024 vp)

Valtiovarainministeriön lausunto keskittyy hallituksen esityksen kohtaan kunnan jätehuoltovastuun rajaamisesta (32 §). Ehdotetulla muutoksella tarkennettaisiin kunnan ja jätteen haltijan välistä vastuunjakoa erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon asumispalveluissa ja laitosasumisessa syntyvän jätteen osalta. Muutos rajaisi kunnan vastuun tavanomaisessa kotitaloudessa ja vapaa-ajan asunnossa syntyvään jätteeseen sekä näiden yhteydessä pienimuotoisessa itse tehtävässä rakennus- ja purkutoiminnassa syntyvään jätteeseen.

Kyseessä oleva säädösmuutos ei muuttaisi merkittävästi kuntien ja yksityisten toimijoiden välistä vastuunjakoa eikä valtiovarainministeriö sinänsä vastusta muutosta. Yksittäisen muutoksen lisäksi on kuitenkin huomioitava myös aiempi sääntelyn kehitys ja muutostahti.

Jätehuollon vastuunjakoa on muutettu usein viimeisten vuosikymmenten aikana. Jatkossa olisi kannatettavaa, että jätelainsäädännöllä luotaisiin sekä julkisen että yksityisen sektorin jätealan toimijoille ennustettava toimintaympäristö sekä hyvät ja pitkäjänteiset edellytykset vastata jätealan haasteisiin, kuten kiertotalouden toteuttamiseen. Fokuksen tulisi siirtyä vastuunjakokysymyksistä ympäristö- ja jäteliittisten tavoitteiden tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja alan resurssien valjastamiseen näiden päämäärien saavuttamiseen.

Valtiovarainministeriön näkökulmasta esitys on selkeytynyt lausuntokierroksen jälkeisessä jatkovalmistelussa. Positiivista on myös vaikutustenarvioinnin laajentaminen etenkin asukkaita ja hyvinvointialueita sekä taloudellisia vaikutuksia koskien.

Vaikka valtiovarainministeriö pitää tämän esityksen vaikutustenarviointia riittävänä, kannattaa valtiovarainministeriö ympäristöministeriön selvitys- ja jälkiarvointihankkeita jätelain muutosten laajemmista yhteisvaikutuksista. Jätelain aiemman muutoksen (40/2021 vp) yhteydessä eduskunta on edellyttänyt järjestelmällistä arviointia lain toimivuudesta vuoden 2025 loppuun mennessä. Myös lainsäädännön arviointineuvosto esitti tätä esitystä koskevassa lausunnossaan (31.7.2024) kehittämis ehdotuksena jätelain muutosten yhteisvaikutusten selvittämistä.